

המכון להגירה ושילוב חברתי
מזמין לערב עיון מקוון ב- 8.1.25 בשעה 20:30-21:30
'הם קוראים לי עובדת זרה':
שירה אתנוגרפית כאשנב לעולמן של מהגרות עבודה בסיעוד

להלן הקישור לזום: <https://ruppin-ac-il.zoom.us/j/87684871361>

ד"ר דבי בביס משוחחת עם ד"ר שרון רמר ביאל על ספר שירה "הם קוראים לי עובדת זרה", בו היא מתארת בגוף ראשון את חוויותיהן של מהגרות עבודה שמטפלות במעסיקים עם דמנציה. היא מתוודעת אל עולמן האישי והמקצועי במסגרת תהליכי יצירה, טיפול ומחקר, אותם תיעדה באתנוגרפיה פואטית שמבטאת את המתחים היומיומיים בין כמיהותיהן למחויבותיהן.

הם קוראים לי
עובדת זרה
שרון רמר ביאל

המכון להגירה ושילוב חברתי

המכון להגירה ושילוב חברתי הוא מכון מחקר אקדמי לחקר ההגירה והשילוב החברתי בגישה רב-תחומית ויישומית.

הגירה היא אחת התופעות הבולטות בעידן המודרני הטרנס-לאומי, ומדינות רבות בעולם נאלצות להתמודד עם השינויים הדמוגרפיים, החברתיים והכלכליים המהירים בעקבותיה, המשפיעים על פניהן של המדינות השונות ועל היחסים ביניהן.

ישראל היא מדינת מהגרים מובהקת, ומשום כך ההגירה היא מרכיב מרכזי בזהות הקולקטיבית של החברה הישראלית ויש לה השפעה רבה על כל היבטי החיים בה – תרבות, ערכים ומנהגים, קהילה ומבנה חברתי, מתן שירותים, חקיקה, כלכלה ותעסוקה.

מתוך מציאות זו ומתוך הבנה כי לאקדמיה תפקיד חשוב בקידום החברה הישראלית, חרת המרכז האקדמי רופין על דינלו את נושא ההגירה והשילוב החברתי (לרבות עלייה וקליטה), והקים בשנת 2005 את המכון האקדמי היחידי מסוגו בארץ שפעילותו ממוקדת אך ורק בתחומים אלו, תוך הכרה בחשיבות הראייה והעשייה הרב-תחומית.

המכון יוזם ועורך מחקרים רבים בתחומי ההגירה והשילוב החברתי ומהווה בית אקדמי ומסגרת תומכת מקצועית לעוסקים בהם. המכון הוא גוף חשיבה ומקור מרכזי למחקר חדשני ופורץ דרך, להפצתו הציבורית והשוטפת של ידע בתחומים אלה ולקידום קבלת החלטות המבוססת על חדשנות מחקרית ועל מידע עדכני רב-תחומי, והוא משלב בין מחקרים תאורטיים-מדעיים מעיקרם ובין מחקרים יישומיים בהווייתם.

נוסף על מחקרים ייעודיים, המכון עורך מחקרים שוטפים בקרב קבוצות שונות של מהגרים ועולים בחברה הישראלית ומפרסם את שנתון העולים בישראל, הכולל מידע סטטיסטי ממגוון מקורות על מצבם של העולים, ואת "מדד רופין" לבחינת מידת שילובם בישראל. המדד פותח בשנת 2007 על ידי חוקרי רופין והוצג בכנסים בינלאומיים רבים.

בשנת 2022 פותח במכון "מדד העלייה", הכולל שורה של מדדי משנה להצגת הלכי הרוח של הציבור הישראלי באשר לעלייה ולעולים. בהתאם לכך חושבו מדדי משנה בתחומים כמו כלכלה, חינוך ותרבות, ומהם חושב מדד כולל ליחסו של הציבור הישראלי כלפי העלייה והעולים.

[צוות המכון](#)

[עמיתי מחקר](#)

[מלחמת "חרבות ברזל": ניירות עמדה, מאמרים ועוד](#)

[מידעון המכון](#)

[מדד רופין לשילוב העולים בחברה הישראלית](#)

[מדד העלייה: תפיסות הציבור הישראלי באשר לעלייה ולעולים](#)

[פתרון כלכלי לסוגיית מבקשי המקלט](#)

[מחקר ופרסומים](#)

[כנסים וימי עיון](#)

[כתב העת- הגירה](#)

[פעילות בינלאומית](#)

[מלחמת רוסיה-אוקראינה וההגירה לישראל](#)

יום ראשון לעבודה

בסוכנות לא היו כמעט פֶּרָטִים על המעסיקה.
בְּקֶשִׁי יָדְעוּ אֶת הַגִּיל, אֶת הַכְּתָבָת,
אֶת מַצֵּב הַבְּרִיאוֹת שָׁלָה.
גַּם רְשִׁימַת הַמַּטְלוֹת שֶׁצָּפּוּ מִמֶּנִּי לַעֲשׂוֹת
לֹא הָיְתָה בְּרוּרָה.

מִיָּד כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לְקַחָה אוֹתִי הַבַּת, הִרְאָתָה לִי אֶת הַבֵּית
וְהַסְבִּירָה אֵיךְ לְתַפְעֵל אֶת הַמְּכַשִּׁירִים.
רַק כְּשֶׁהִגַּעְנוּ לַחֲדָר שֶׁל אִמָּא, וְהָיָא חִיכָה אֵלַי –
נִרְגַּעְתִּי.

חוב

שבועים אחרי שהגעתי, כבר רציתי לחזור.
אם זה היה יותר קרוב לפיליפינים, הונג-קונג למשל,
הייתי קונה פרטים טיסה כבר למחרת,

אבל בגלל שזה רחוק, חשבתי לעצמי:
הוצאתי הרבה כסף שהלוייתי מאחותי.
אפילו שקשקה, אני צריכה להיות חזקה.

6,500 דולר לסוכנות ו-1,000 דולר לנירות –
שנה וחצי זה כל מה שאני צריכה כדי להחזיר את החוב.

ארץ הקודש

כשבאתי לארץ בפעם הראשונה, בכיתי חודשים.
השארתי בפיליפינים ילד בן שלוש.
לא היה לי ואטסאפ או מסנג'ר,
רק טקסט או שיחה.
לא יכולתי לראות אותו.

לאט-לאט התרגלתי לחשב שאין לו אמא.
יש לו אבא שדואג לו ומהורים שלי שם,
גם הם יכולים לעזור.

יפה פה, בארץ הקדש.
משכרת טובה
ודי.

אימהות

אני קוראת למעסיקה שלי בארץ
אמא, כמו שקוראת לה הבת שלה.

כשהבת מבקרת, אמא מחיכת.
פעם אליה ופעם אלי.

לאמי בפיליפינים אני קוראת אמא
כמו שקוראת לה הבת שלי.

כשאני מבקרת, אמא מחבקת
את שתינו כי בתי חוששת מזרים.

אני אימא שלך

אם אני קשוחה אתה
זה כדי שתסכים את הלמודים
ולא תגמור כמוני.

אם אני מתקשרת והיא לא בבית
אני שואלת, איפה היית
ולמה לא בקשת רשות.

אם היא עונה "סבתא הסכימה",
אני מתעצבנת וצועקת "אני אמא שלך,
אני בחיים, בקשי אשור ממני".

חסימה

לא דברנו שבוע,
אחר־כך שבועים.
לא ביום ההלדת
ולא ביום הנשואים.

לא יכולה לומר לו
אני אוהבת אותך.
זה נעלם. אני עיפה.
עדיף שאנחנו לא מתקשרים.

התחלתי להתעלם ממנו.
הוא חשב שזה יעבר לי,
אז חסמתי אותו,
שלא אענה בטעות.

הימור

בַּעֲלִי עֶבֶד בַּחוּ"ל.
חֲשַׁבְתִּי שָׁאֵם גַּם אֲנִי אֶסַּע
יִהְיֶה לָנוּ יוֹתֵר קֵל לְחִסּוֹךְ.
יֵשׁ לָנוּ רַק בֵּת אַחַת
וְעַם שְׁתֵּי מִשְׁכּוֹרוֹת, תוֹף שְׁנֵה־שְׁנָתִים
יִהְיֶה לָנוּ לְבֵית וּלְאוֹטוֹ.
אֲבָל אֹז, מָה הוּא עֹשֶׂה?
הַפְסִיק לְעַבֵּד, הִתְחִיל לְהִמָּר.
קֶדֶם הַסְתִּיר וְאַחֲר־כֵּף שִׁקָּר.
יֵשׁ לוֹ מִזֵּל שְׁאֲנִי רְחוּקָה,
אַחֲרֵת הָיִיתִי מְגֵרֶשֶׁת אוֹתוֹ
לְכָל הָרוּחוֹת אוֹ לְפָחוֹת
עַד אֲמַא שָׁלוֹ.

אלמן

המעסיק שלי היה אלמן.
בלילה הראשון אמר לי
"את צריכה לישן
אתי במטה".

"אתה צריך אשה,
אני צריכה עבודה –
לילה טוב,
כבר מאחר".

אמרתי לבן שלי,
"הוא רוצה אשה".
"מה הבצעה", תהה,
"הוא הרי אלמן".

אחרי שבוע עובתי.

שְׁדִיִּים

המעסיק הקודם שלי היה בן 93,
רצה שאראה לו את השְׁדִים.
אמר שהוא לא יגע בי,
הוא רק רוצה לראות.

צחקתי ואמרתי לו, "אין לי שְׁדִים...
הגב והלפנים אצלי אותו דבר".
"תראי לי", התעקש. "תראי לי".
מה פתאום, זה אסור בדת.

בֵּיד

עֲבַדְתִּי אֶצֶל אִישׁ גָּדוֹל מְאֹד
שֶׁהָיָה פֶּעַם מִשְׁהוּ גְבוּהַּ בַּעֲבָא.
אָמַר שְׂרוּצָה לְהִתְקַלַּח וְלֹא יָכוֹל לְבַד.
עֶשֶׂר דְּקוֹת לָקַח לִי לְעֹזֵר לוֹ לְעֵמֶד,
וְאִזּוֹ הוּא בִקֵּשׁ שְׂאֵעָשָׂה לוֹ בֵּיד.

נעילה

אני מבשלת לסבתא מרק עם עוף.
היא לא יכולה לבלע,
היא כמו ילדה קטנה,
נוצלת את הלסתות.

יש מצלמות בכל מקום,
אני לא יכולה להתמודד עם זה.
הבת שלה רוצה שאמן לה ביצה קשה,
מלפפון, עגבניה בלי בלנדר.

אני טוחנת הכל
ומערבבת עם גבינה לבנה.
בכל פעם שהיא מנסה לבלע
נתקע לה בפה, מסכנה.

אני אומרת לה, "תפתחי את הפה,
תבלעי, תשתי" – ועוד פעם.
אפילו תרופות זאת בעיה.
סבתא שותקת ובוהה.

סוף

רִאִיתִי אֶת פְּנֵיהָ וְאֶת אֲצָבָעוֹתֶיהָ. צָבָעַן הַשְּׁתֵנָּה.
נִסִּיתִי לַעֲשׂוֹת לָהּ עֲסוֹי חָוָה וְלַחְצִתִּי חֹזֶק.
כִּפְתּוֹר הַמְּצוּקָה בַּשָּׁעוֹן לֹא עָבַד.

לֹא מִצָּאתִי אֶת הַנִּיד שְׁלִי, אֲזַלְקָתִי אֶת שְׁלָה.
שְׁמוֹת כָּל הַיְלָדִים שְׁלָה הָיוּ כְּתוּבִים רַק בְּעִבְרִית,
אֲזַלֵּא יָדַעְתִּי לְמִי מֵהֶם אֲנִי מִתְקַשֶּׁרֶת עַד שְׁעָנָה.

"תִּתְקַשְּׁרוּ לְאַמְבוּלָנְס, הִיא לֹא מְגִיבָה!"
צָעֲקָתִי וּפְתַחְתִּי אֶת הַדֶּלֶת,
כָּל מִי שִׁיָּצָא וְנִכְנַס לְבִנְיָן רָאָה.

הַנְּחָתִי אוֹתָהּ עַל הַרְצָפָה,
לֹא יָדַעְתִּי מָה אֲנִי צָרִיכָה לַעֲשׂוֹת,
רַק אַחֲרֵי שְׁלוֹשִׁים דְּקוֹת הִגִּיעָה עֲזָרָה.

כָּלֵם בָּכוּ וְאֲנִי הִתְפַּלֵּלְתִּי לְאַלֹּהִים,
תֵּן לָהּ עוֹד זְמַן לְהִיּוֹת אֶתְנֹו,
אֲנַחְנוּ עַדִּין לֹא מוֹכְנִים.

שבעה

בסלון כְּבֵר חֲכוּ יְלָדִים, נְכָדִים וְאֲחִים,
הֵם הִתְאַסְּפוּ לְשִׁבְעָה יָמִים שֶׁל אָבֵל,
הֵם דִּפְדְּפוּ בְּאֶלְבוּמֵי תְמוּנוֹת מִפְּעַם,
וְאֲנִי הִגַּשְׁתִּי אֶכֶל וְשִׁתִּיה כִּי לָהֶם אֲסוּר.

הַמוֹנֵי אֲנָשִׁים שָׁאֲנִי לֹא מִכִּירָה הִגִּיעוּ לְנַחֵם.
כַּמָּה מֵהֶם אָפְלוּ יוֹתֵר מִשְׁלוֹשׁ פְּעָמִים.
לֹא רַק לְהִתְפַּלֵּל עַל סִבְתָּא הֵם בִּקְשׁוּ,
אֶלָּא גַם לְדַבֵּר אֵתִי.

אֲנִי עוֹד לֹא עִכְלָתִי שְׂסִבְתָּא מֵתָה,
וְהֵם כְּבֵר מַצִּיעִים לִי עֲבוּדָה אֶצְלָם.
הֵם לֹא מְבִינִים שְׂאִבְדָּתִי אָדָם קְרוֹב
וְאֲנִי צְרִיכָה אֶת הַזְּמַן לְהִתְאַבֵּל.

אֲמַרְתִּי שָׁאֲנִי עֲדֵין לֹא מוֹכֵנָה,
לֹא מִחֻפְשֵׁת עֲבוּדָה עֲכָשׁוּ.
מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי אַחֲרֵי סוּף הַשִּׁבְעָה
אוּכַל לִפְתּוֹחַ מִחְדָּשׁ אֶת הַלֵּב.

חסרת סבלנות

המעסיקה החדשה נחמדה אבל עצובה.
היא מתגעגעת למטפלת הקודמת שלה.
בכל פעם שהיא מספרת על המטפלת שלפני
אני נהיית חסרת סבלנות.

אני מתגעגעת למעסיקה הקודמת שלי,
אין לי מקום בלב לעצב של המעסיקה החדשה.
יש לי אבל משלי שאני לא יכולה לשתף בו,
אז אני נהיית חסרת סבלנות.

הספירה

אֲנִי אוֹמֶרֶת לְעַצְמִי
עֲכָשׁוּ עָרֵב.
בְּעוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת
יִהְיֶה בֶקָר,
וְהַפּוֹךְ.

סוֹפְרִים
יָמִים – חֳדָשִׁים – שָׁנִים,
הַזְמַן חוֹלֵף מְהֵרָה
וְאִזּוּ מְגִיעָה חֶפְזָה
וּמִתְחִילִים מִחְדָּשׁ.

הם קוראים לי
עובדת זרה
שרון דנוך ביאל

לכל המשפחות שנדרשות

לחצות ימים ויבשות

בשביל חיבוק

המכון להגירה ושילוב חברתי

מחקר מדיניות שטח

THE INSTITUTE FOR IMMIGRATION AND
SOCIAL INTEGRATION

השפעה של ממש!

EMAIL: HAGIRA@RUPPIN.AC.IL

תודה.

צרו קשר איתנו

למידע ופרטים נוספים:

ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין

ראש המכון להגירה ושילוב חברתי

hagira@ruppin.ac.il | svetach@ruppin.ac.il